

púls (al costat d'una verneda) a Clarà de Conflent, *els púls de l'Anton Molig, el púls d'en Jòn Bula d'Amunt, Camp del púls Tellet, Gorg dels púls Castellnou dels Aspres* (1959-60).

La invasió del vell castellanisme *xop* (< *chopo*) ha tingut vastes proporcions a la part Sud del cat. occidental i a tot el P. Val. En aquest nom resta memòria de la vella denominació nacional com a nom propi de les fonts (on no destorbava el perill homonímic): *Font del pól* Picassent, i abraçant des de Castelló fins a la Marina: *Fonteta (de)l pól* a Eslida, a Torís i a Laguar (1961-3).

Cosa notable, en canvi, a Mallorca no s'han acceptat mots de llenguatge «foraster» sinó que allà, per evitar la molesta homonímia amb *poi* insecte, la salvació ha estat abandonar l'antiga pronúncia amb *-yl* (que ens testifica el citat doc. de 1309), però adoptant la pronúncia del català comú, el de l'«eix Barcelona-València»: *pól*. Així es feia, probablement, ja el 1632 cap a Palma: «se manaren arrancar certs *polls* distants 40 palms de dita síquia, qui la trapanaven, y per les obertures se avença dita aygua» (BSAL VIII, 414). En tot cas és la pronúncia comuna de Mallorca en el dia d'avui: a Sóller el pintor Celià exposava el 1953 un quadro «*Els Polls de Ca N'Ahir*» (on vaig llegir l'explicació aproximada «álamos»), Moll puntualitza *poł* «chopo» a la *Gram. Hist.* (137), i tant ell (*Gram. Precept.*, 42) com el *DAmen.* (s. v. *fuya*) posen *fuya de poll* com a pron. vulgar, aquell amb *y* però aquest amb *ll*. Fins la toponímia ens ho confirma: *Font des pól* una a Alaró i dues en el terme de Lluc, *la font d'ay pól* en el de Pollença, *Sa Fonteta des pól* pujant de Calvià cap al Galatzó, *Camp des pól* a Lluc, *font des Polls* a Valldemossa; i allí mateix, *Pla des pól*s, sementer de Pastoritx, que em faig aclarir: «vol dir una mena d'arbres» (1963-4).

Essent *pōpulus* la denominació d'aquest arbre en llatí, és clar que ha d'haver-hi una relació entre els dos mots, més o menys íntima. Però encara ho és més que la *-ll* catalana no pot venir del grup llatí *-p'l-*, diguin el que vulguin Montoliu (BDC I, 37), Spitzer (*Kat. Etym.*) o Moll (AORBB II, 24), tan acostumats a vendre barata la fonètica: impossibilitat que ja vaig deixar tan demostrada en el *Vocab. Aran.* (p. 67, n. 3), DCEC (COLLA i nota; DECH, nota 3) i ací (COLLAR, vol. II, 830, n. 11) que és superflu tornar-hi. Com que, en canvi, és regular que surti de *-CL-*, totes les aparences són que la seva base fonètica és **poçlu*.

D'altra banda en els nostres Alts Pirineus hi ha un nom del pollancre, *clop*, que ja documento en un doc. del Segre mj. de 1093 («in loco qui vocatur super ipso *clop*», Cabó: *BABL* VIII, 538), i que postula una base com **clōppu* sembla a aquella. Ja va assenyalar *clop* el *DAg.* a la Conca de Tremp (Llimiana), jo ho vaig sentir per Cerdanya, almenys a la part de Ponent, i des d'allà pel Baridà i Alt Urgellet fins a l'Alt Pallars, i és usual també a Andorra (Arcavell *glōp* 1936) i Alt Segre: *klōp* a Meranges i Toloriu, *glōp* a Estamariu, *klōp* a tots els pobles de Cardós i Vall Ferrera (BDC xxxiii, 284), Valls d'Àneu i d'Assua, Montcortès i fins

a Talarn (1957-64). Al llarg del Segre baixem per Cabó (1957) i Noves (1964) fins a Ponts (professó del *Clop*, per un St. Crist trobat al peu d'un clop, Montanyà, *Top. de Ponts*, 196); i potser fins a l'Urgell central, car arriba fins a Sta. Coloma de Queralt (1955). Cap al SE., *klōp* «més baix que la *pollanca*» a Tuixén, *glōp* a Saldes; i cf. les dades de Krüger, *Hochpyr.* A, I, 11, 47, i VKR II, 209. *Klūp* (o deformat en *klūk*) a les parts més altes i centrals de la Vall d'Aran, i amb final fonètica pre-gascona, *klūpu* en la zona aranesa intermèdia entre aquelles dues (*Vocab. Aran.*, 66-67).

Que hi hauria una *-pp-* doble ho indica no sols aquesta variant aranesa sinó també el derivat *clopissa*, que em donaren a la Vall de Cardós, i és també d'Àneu (Pol, 13), per a una classe de bolet que es fa entre els *clops*. Antic col·lectiu de forma pre-catalana: *Clopet*a a Espot, *La Clopet*a partida d'Isavarre vora el riu (1964). Que **clōppu* i **poçlu* formen entre ells una parella inseparable, és encara més evident que la impossibilitat de separar aquest del ll. *pōpulus*.

I és el cas que, encara més hi ha una quarta variant que es mostra intermèdia entre aquelles tres, i en la zona més arcaica de totes, l'Alta Ribagorça: *kōp̄le* a la Vall de Barravés (BDC vi, 32); *copla* (segurament mal extret d'un plural *coples*), Costa (*Flora*, n.º 1927); *kōbb̄le* més avall en la Ribagorça (*La Font des kōbb̄les* Sant Orenç, 1957); la qual suposa **coϕplu* o *coϕlu*, amb la *c-* inicial de la forma ceretano-pallaresa, però amb la *-l-* a la fi, com les altres dades. Es troba tot al llarg de Boí i de la Ribagorça: *kōpp̄le* a Durro i Iscles, *kōbb̄le* a Llesp, *kōbb̄le* a Soperuny i Girbeta; a Sopeira, Oliva anota *coplle* (*CongrLICat.*, 424), Krüger *kōbb̄le* allí i *kōpp̄le* al Pont de Montanyana (*Hochpyr.* A, I, 18, 47). A l'Isàvena una arcaica sub-variant amb *ú* (cf. infra *púbol*): *kūp̄le* a Serradiu i Pobra de Roda (1957). D'una dada assenyalada per Alart semblaria deduir-se que en altre temps això fou conegut en el Ross., car un doc. d'Argelers, any 1292, diria: «a la *Copolera* (alias a la *Pobolera*)».

Ara bé, aixeixes formes amb una *c* xocant reapareixen en altres territoris de la Romània, més o menys llunyans. En parts de Toscana *chioppo*, propi de Pisa i Pistoia (M-Lübke, *ZRPb.* xli, 600): hi fan eco arcaiques dades del mossàrab oriental. A Mallorca hi ha gué una antiga possessió de Lluçmajor, que un doc. de 1517 anomena *Popolux*, però els altres que se'n tenen, més antics, donen el nom amb la *-c-* interna que hem postulat per a *poçlu* > *poll*: *Pugulutx* i *Puguluğ* en dos docs. de l'any 1352, *Puculutx* en un altre de 1566 (veg. la documentació que Mascaró recull en el nostre suplement al seu *Corpus d. l. Top. Mall.*): és clar que es tracta d'un de tants casos de noms pre-aràbics en *-os* que figuren com a *-útx* en la toponímia de l'Illa (*Cugullutx* CUCULLOS, *Hortalutx* HORTULOS etc.). I el poble de *Polopos*, prov. d'Almeria, l'anomena Ibn Al-Khatib († 1374) *Qulūpūš* (Simonet, *Glos.*, s. v.).

Hi ha un altre *Polopos* a la prov. de Granada (*Pulūpūš* apareix també en Ibn Al-Khatib aplicat a l'un o a l'altre), i tenim el nostre *Polop* de la Marina d'Ala-